

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มักใช้เครื่องมือหรือเทคนิคต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบประเมินค่า แบบตรวจรายการ แบบเทคนิคการฉายออก แบบเทคนิคสังคมมิติ เป็นต้น (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2535) เครื่องมือหรือเทคนิคเหล่านี้ นักวิจัยนิยมใช้แบบสอบถามมากที่สุด (อุทุมพร จามรมาน, 2530; พิชัย ดลเสมอ, 2526; รัตติกร ทิมเจริญ, 2531) เนื่องจากแบบสอบถาม สามารถนำไปใช้ได้กว้างขวางกว่าเทคนิคอื่น ผู้วิจัยสามารถถามคำถามได้อย่างครอบคลุม ประหยัดแรงงาน ค่าใช้จ่าย สามารถใช้ได้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากและกระจาย อีกทั้ง ข้อมูลที่ได้อยู่ในลักษณะเดียวกัน ทำให้ง่ายต่อการวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม นิยมปฏิบัติกันอยู่ 2 วิธี คือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งด้วยตนเอง และผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2521) การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์นี้เอง ทำให้เกิดข้อจำกัดที่พบกันโดยทั่วไป คือ ตัวอย่างประชากรส่งแบบสอบถามกลับคืนในอัตราค่อนข้างต่ำ ผู้ตอบไม่ตั้งใจตอบด้วยความจริงใจ เป็นผลให้ได้ข้อมูลที่ขาดความเป็นตัวแทนที่ดีและมีคุณภาพ

เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับอัตราการตอบกลับที่ต่ำ ได้มีผู้ทำวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศไทยที่เป็นการแสวงหาเทคนิควิธีการที่จะเพิ่มอัตราการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ให้สูงขึ้น จนทำให้เราได้ข้อความรู้และรู้เทคนิคพอสมควรแล้วขณะนี้ ถ้าจะเก็บข้อมูลจากครูอาจารย์ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทำอย่างไรถึงจะได้อัตราการตอบกลับในระดับสูง จะให้ความสำคัญแก่ตัวแปรใดบ้าง (สมหวัง พิชัยานุวัฒน์, 2537) ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาได้ให้ ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับ โดยสรุปแล้ว คือ ตัวแปรเกี่ยวกับการสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ตอบแบบสอบถาม ตัวแปรเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ตัวแปรเกี่ยวกับรูปลักษณ์ (Appearance) ของแบบสอบถาม และตัวแปรเกี่ยวกับกระบวนการส่งและการ

จัดเก็บแบบสอบถาม ซึ่งรายละเอียดของตัวแปรเหล่านี้ สามารถศึกษาได้จากงานวิจัยหลายสิบเล่มในประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยที่ผ่านมา เป็นการให้สารสนเทศเกี่ยวกับการแก้ปัญหาอัตราการตอบกลับต่ำ สามารถเพิ่มอัตราการตอบกลับได้ แต่ด้านคุณภาพของคำตอบยังเป็นปัญหาร่วมกัน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2537) คุณภาพของคำตอบสำคัญมากเพราะผลการวิจัยจะเชื่อถือได้หรือไม่นั้น ยังขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้รับมาว่าเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพหรือไม่ ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะได้รับแบบสอบถามกลับคืนมามาก ถ้าผู้ตอบตอบโดยไม่ตั้งใจ ไม่ระมัดระวัง หรือไม่ได้อ่านคำถาม ข้อมูลที่ได้รับมาคงจะบิดเบือนไปไม่ได้ให้ประโยชน์กับการวิจัยแต่ประการใด

ดังนั้น ตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อคุณภาพของคำตอบ คือ ความจริงใจในการตอบ (Sincerity of Responses) ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับตัวแปรนี้อยู่ที่ว่า ข้อมูลที่ได้รับมานั้น จะมั่นใจได้อย่างไรว่า ผู้ตอบตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจ ความจริงใจวัดได้อย่างไร ซึ่งเป็นปัญหาในเชิงการวิจัยที่พบอยู่ในขณะนี้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2537) มีผู้รู้บางท่านกล่าวถึงการตรวจสอบคุณภาพของคำตอบแบบสอบถามหรือแบบสำรวจต่าง ๆ โดยทั่วไปนิยมใช้ข้อกระทงจำนวนหนึ่งแทรกปะปนไว้ระหว่างชุดของข้อกระทงทั้งหมดของแบบถามนั้นๆ ชุดข้อกระทงเหล่านี้ถือว่าเป็นสเกลการตรวจสอบความจริงใจของผู้ตอบ อาจเป็นสเกลที่วัดการแกล้งตอบ (Faking) ความพึงปรารถนาของสังคม (Social desirability) เซทคำตอบ (Response set) ความคงที่ของผู้ตอบ (Self consistency) ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อของผู้สร้างแบบสอบถามหรือแบบสำรวจนั้นๆ (Popham, 1981)

ในต่างประเทศ ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาถึงตัวแปรความจริงใจในการตอบ มีเพียง งานวิจัยในประเทศไทยเท่านั้นที่ศึกษาบ้าง โดยการพยายามหาวิธีวัดความจริงใจ อนันต์ บัวบาน (2525) ได้ศึกษาสเกลความคงที่ 3 วิธี ในการหาความจริงใจ และจากงานวิจัยพบว่า สเกลที่สร้างขึ้นโดยใช้ข้อความที่สื่อความหมายคล้ายคลึงกัน มีความเหมาะสมและน่าจะมีประสิทธิภาพดีที่สุดในการที่จะตรวจสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามตอบด้วยความจริงใจ หรือตอบแบบสุ่มโดยไม่ได้ตั้งใจอ่านแบบสอบถาม ผลจากงานวิจัยเรื่องนี้ ทำให้ผู้ทำวิจัยหลายคน ไข่มโนทัศน์เรื่อง Consistency เป็นตัววัดความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม โดยกระทำภายใต้การนิยามว่า ‘ ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่ง

ทางไปรษณีย์ หมายถึง ความคงที่ในการตอบข้อคำถามคู่ขนาน'(สุชีรา ภัทรายุควรรณ, 2531: จรินทร์ กองศรี,2535 : สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคนอื่น ๆ ,2536: กอบแก้ว ภูดิษนารักษ์ , 2537 : วงเดือน อิมเงิน, 2537)

ถึงแม้ว่าผู้ทำวิจัยหลายคน พยายามใช้ Consistency index เป็นตัววัดความจริงใจ เป็นดัชนีที่ชี้ถึงความเอาใจใส่ในการตอบของผู้ตอบ แต่ก็ยังไม่แน่ใจจะรับประกันได้เต็มที่ จนเกิดเป็นข้อคำถามหรือข้อสงสัย เช่น ทำไมเราจึงไม่ใช่คำว่า ความคงเส้นคงวาในการตอบแทน ' ความจริงใจในการตอบ ' ความคงเส้นคงวาในการตอบ วัดความจริงใจได้หรือไม่ มีงานวิจัยที่ใช้ความคงเส้นคงวาวัดความจริงใจ ได้เสนอแนะให้หาวิธีการอื่นเพื่อวัดความจริงใจ หรือให้สอบทานความตรงของผลการวัดความจริงใจระหว่างวิธีใช้ข้อความที่สื่อความหมายคล้ายคลึงกัน (Consistency)กับวิธีอื่น ๆ เช่น มาตรฐานวัดความเท็จ (Lie scale) ใน MMPI การวัดความพึงปรารถนาของสังคม (Social desirability) เป็นต้น (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์,2536;จรินทร์ กองศรี,2536;สุชีรา ภัทรายุควรรณ, 2531 อนันต์ บัวบาน,2525)

มาตรฐานวัดความเท็จ (Lie scale) เป็นข้อกระทงส่วนหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อตรวจสอบความจริงใจในการตอบมีแบบวัด 2 ชนิด ที่ใช้สเกลนี้ เช่น ในแบบวัดบุคลิกภาพ MMPI พิจารณาคะแนนโกหก (Lie Score) คือ คะแนนรวมที่ได้จากข้อกระทงจำนวน 15 ข้อ ซึ่งเป็นข้อความที่ไม่น่าเป็นไปได้ หรือมีบุคคลจำนวนน้อยเท่านั้นที่จะตอบตามความเป็นจริงเช่นนั้น เช่น ข้าพเจ้าชอบทุกคนที่ข้าพเจ้ารู้จัก ถ้าผู้ตอบได้คะแนนสูงในข้อความเหล่านี้ แสดงว่าตอบเพื่อให้ตนเองมีคุณลักษณะที่ดีจนเกินความเป็นจริง (Fake good) ถือเป็นการตอบที่บิดเบือนความเป็นจริง และไม่จริงใจในการตอบ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์,2536) เช่นเดียวกับในแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem Inventory) ของ Coopersmith (1984) ฉบับนักเรียน ในจำนวน 58 ข้อ ใช้ Lie scale จำนวน 8 ข้อ แทรกไว้ เป็นดัชนีตรวจสอบลักษณะการตอบของนักเรียน ถ้าได้คะแนนสูงใน Lie scale ถือว่านักเรียนไม่บริสุทธิ์ใจ และไม่ซื่อสัตย์ในการตอบ

จากประเด็นปัญหา ความคงเส้นคงวาในการตอบใช้วัดความจริงใจได้หรือไม่ ผู้วิจัยจึงสนใจหาวิธีการอื่นที่มีความตรงในแง่ของการวัดความรู้สึกภายใน บุคลิกภาพและจิตใจซึ่งเป็นที่นิยมใช้ตรวจสอบคุณภาพการตอบในแบบสอบวัดบุคลิกภาพ ดังกล่าวมาแล้ว และเนื่องจากการวัดความจริงใจ โดยพื้นฐานแล้วเป็นการวัดความบริสุทธิ์ใจ สุจริตใจ หรือการไม่โกหกในการตอบ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน,2534; สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ , 2537) ดังนั้นวิธีการอื่นที่จะตรวจสอบความบริสุทธิ์ใจ หรือการไม่โกหก

ในการตอบแบบสอบถาม จึงน่าจะใช้ได้ตรงกับมาตรวัดความเท็จ (Lie scale) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้สเกลดังกล่าว เพื่อตรวจสอบความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม และสอบทานความตรงของผลการใช้ข้อความที่สื่อความหมายคล้ายคลึงกัน(การวัดความคงที่) ว่า สามารถวัดความจริงใจได้สอดคล้อง หรือสัมพันธ์กับสเกลดังกล่าวหรือไม่ เพื่อให้ตอบคำถามนี้ได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาความสัมพันธ์ของคะแนนความจริงใจของทั้ง 2 วิธี และยืนยันความตรงเชิงทฤษฎีของมาตรวัดความเท็จ ด้วยการศึกษาความจริงใจของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมาก่อนกำหนดวันส่งกลับเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมาหลังกำหนดวันส่งกลับถาม ซึ่งถ้าวิธีมาตรวัดความเท็จที่ใช้วัดความจริงใจ ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ได้ดีแล้ว คะแนนความจริงใจของมาตรวัดความเท็จ ในระยะก่อนกำหนดวันส่งกลับน่าจะสูงกว่าคะแนนความจริงใจในระยะหลังกำหนดวันส่งกลับ ทั้งนี้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่น่าสนใจ คือ

Donald (1960) และ Newman (1962) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ตอบเร็วกับกลุ่มผู้ตอบช้า โดยที่ Donald พบว่า ข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มที่ตอบกลับช้า จะมีความไม่คงที่ในการตอบ และ Newman พบว่า ข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามกลับเร็ว มีความผิดพลาดน้อยกว่ากลุ่มที่ตอบช้า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Goodstadt และคณะ (1975) ที่พบว่า ข้อมูลความคิดเห็นระหว่างแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาเร็ว กับแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาช้า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ Green (1991) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ตอบทันที กลุ่มผู้ตอบช้า และกลุ่มที่ไม่ตอบ พบว่า มีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างของข้อมูลจากแบบสอบถามระหว่างกลุ่มที่ตอบก่อนการติดตามกับกลุ่ม ผู้ตอบหลังการติดตามครั้งที่ 1 และ 2 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบกลับมาช้าจะมีความสัมพันธ์กับความสนใจในเรื่องที่ถามค่า และเป็นบุคคลที่เชื่อมั่นในตนเองต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Delecki (1988), Willis, Yong และ Jia (1989) ที่พบว่า ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจะลดลงในแบบสอบถามที่กลับคืนมาช้า

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และสุชีรา ภัทรายุควรรณ (2533) ได้ศึกษาในกลุ่มครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มที่ตอบแบบสอบถามก่อนการติดตาม มีคะแนนเฉลี่ยความจริงใจในการตอบสูงกว่ากลุ่มที่ตอบแบบสอบถามภายหลังการติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญญาสุภาอนุสร (2536) ที่ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

กรุงเทพมหานคร พบว่า สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของมาตรฐานค่าของแบบสอบถามที่ได้จากการประมาณค่าทั้งแบบวัดความคงที่ภายใน และใช้ข้อความที่คู่ขนานกัน จากกลุ่มผู้ตอบก่อนการติดตามมีค่าสูงกว่า สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของมาตรฐานค่าของแบบสอบถามจากกลุ่มผู้ตอบระยะหลังการติดตามครั้งที่ 1, ครั้งที่ 2 และระยะหลังการติดตามโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาในกลุ่มตัวอย่างครูอาจารย์ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเคยมีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้แบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์มาก่อน โดยเฉพาะการใช้วิธีวัดความคงที่เป็นวิธีวัดความตั้งใจของผู้ตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถควบคุมสถานการณ์ในการรับและการส่งคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ได้ใกล้เคียงกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าความคงที่(ความคงเส้นคงวา) ในการตอบและมาตรวัดความตั้งใจ มีความตรงในการวัดความตั้งใจหรือไม่ เพราะดังที่กล่าวมาแล้วว่า ถ้าคะแนนความคงที่ในการตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กันสูงกับคะแนนจากมาตรวัดความตั้งใจและถ้าคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจของมาตรวัดความตั้งใจในระยะก่อนกำหนดวันส่งกลับสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจในระยะหลังกำหนดวันส่งกลับแล้ว ทำให้มั่นใจได้มากขึ้นว่า ความคงที่ ใช้วัดความตั้งใจได้ ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงในการใช้วิธีวัดความคงที่ โดยการใช้อรรถาธิบายที่สื่อความหมายคล้ายคลึงกัน (ข้อกระทงคู่ขนาน) เป็นวิธีที่ดีวิธีหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความตั้งใจของผู้ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์หรือใช้วิธีวัดความคงที่ควบคู่กับวิธีมาตรวัดความตั้งใจเพื่อตรวจสอบความตั้งใจของผู้ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์โดยมาตรวัดความตั้งใจ ในการศึกษาจะศึกษาตามวัตถุประสงค์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความตั้งใจโดยมาตรวัดความตั้งใจกับคะแนนความตั้งใจโดยใช้อรรถาธิบายคู่ขนาน
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจในการตอบของวิธีใช้มาตรวัดความตั้งใจ ในระยะก่อนกำหนดวันส่งกลับและหลังกำหนดวันส่งกลับ

สมมติฐานของการวิจัย

งานวิจัยของ อนันต์ บัวบาน (2525) พบว่า ผลการตอบจากแบบสอบถามซึ่งใช้วิธีสุจริต กับผลการตอบจากแบบสอบถามซึ่งถูกตรวจสอบว่า ผู้ตอบตอบอย่างจริงจังมีความสัมพันธ์กันจริง โดยค่าสหสัมพันธ์มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มาตรฐานวัดความเท็จในแบบสอบ MMPI และแบบสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเอง (SEI) ของ Coopersmith พิจารณาจากคะแนนความเท็จ (Lie score) คือ คะแนนรวมที่ได้จากข้อกระทงซึ่งไม่น่าเป็นไปได้ น้อยคนนักที่จะตอบข้อนี้ ถ้าผู้ตอบได้คะแนนสูงในข้อเหล่านี้ แสดงว่าตอบเพื่อให้ตนเองมีคุณลักษณะที่ดีเกินความเป็นจริง ถือเป็นคำตอบที่บิดเบือนความเป็นจริง ไม่ซื่อสัตย์ในการตอบ

จากการพิจารณา สเกลแบบ K ในแบบสอบชุด MMPI พบว่ามีความสัมพันธ์กับคะแนนความเท็จ (Lie score) ด้วย ในสเกลแบบ K ระบุว่า ถ้าผู้ตอบได้คะแนนสูงในข้อเหล่านี้ แสดงว่าผู้ตอบยกยอตนเองเกินความเป็นจริง

จากแนวเหตุผลของสเกลวัดทั้ง 2 สเกล และงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

1. คะแนนความสุจริตใจโดยมาตรฐานวัดความเท็จน่าจะมีความสัมพันธ์กับคะแนนความสุจริตใจโดยใช้ข้อกระทงคู่ขนาน

จากแนวเหตุผลที่ว่า ผู้ไม่ตอบแบบสอบถามกลับภายใน 2 สัปดาห์ ก็มักไม่ตอบกลับเลย (อุทุมพร จามรมา, 2530) จึงต้องดำเนินการติดตามทวงถามแบบสอบถามกลับคืนซึ่งการติดตามนั้นเป็นผลให้ผู้ตอบไม่เต็มใจตอบหรือตอบเพื่อตัดความรำคาญโดยการเดา ตอบโดยไม่ได้อ่านข้อคำถามหรือตอบโดยไม่ได้คิดอะไรเลย ทำให้ผู้ตอบไม่มีความคงที่หรือไม่มีความคงเส้นคงวาในการตอบ ทำให้คุณภาพของคำตอบแตกต่างจากผู้ตอบก่อนการติดตาม ซึ่งแนวเหตุผลนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีทางจิตวิทยา Affective Arousal Theory ในลักษณะที่ว่า อินทรีย์ย่อมแสดงพฤติกรรม หรือเข้าใกล้สิ่งที่พอใจ หรือหลบหลีกสิ่งไม่เข้าใกล้สิ่งที่รบกวน ถ้าพฤติกรรมใดแสดงออกมา ทำให้เกิดอารมณ์พึงพอใจ เราก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆออกมาเรื่อยๆ(สุชา จันทรเฒ, 2533) อารมณ์ความพึงพอใจหรือเต็มใจตอบของผู้ตอบนี้เองคือความสุจริตใจในการตอบ ซึ่งการตอบแบบสอบถามกลับก่อนทวงถามน่าจะสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตอบ

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลของแบบสอบถามที่ตอบกลับมาเร็วช้า เช่น จากการศึกษาของ Donald(1960),Newman(1962),Goodstadt และคณะ (1975) Dalecki (1988), Willis และคณะ (1989), Green (1991) ซึ่งให้ข้อสรุปในทำนองเดียวกันว่า ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ จะลดลงในแบบสอบถามที่กลับคืนมาช้า หรือข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มที่ตอบกลับคืนทันที มีความผิดพลาดน้อยกว่ากลุ่มที่ตอบกลับมาช้า ซึ่งกลุ่มที่ตอบกลับมาช้า จะมีความสัมพันธ์กับความสนใจในเรื่องที่ถามต่ำ และเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ และจากข้อค้นพบของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และสุชีรา ภัทรายุทธวรรณ (2533) ที่ว่า กลุ่มที่ตอบแบบสอบถามก่อนการติดตาม มีคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจในการตอบสูงกว่ากลุ่มที่ตอบแบบสอบถามภายหลังการติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญญา สุภานุสร (2535) ที่พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของมาตรฐานค่าของแบบสอบถาม จากกลุ่มผู้ตอบก่อนการติดตาม มีค่าสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของมาตรฐานค่าของแบบสอบถาม จากกลุ่มผู้ตอบหลังการติดตาม

จากแนวเหตุผลและการศึกษางานวิจัยข้างต้น เมื่อใช้มาตรวัดความตั้งใจในการศึกษา ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

2. คะแนนเฉลี่ยความตั้งใจในการตอบของวิธีใช้มาตรวัดความตั้งใจของกลุ่มผู้ตอบ ในระยะก่อนกำหนดวันส่งกลับน่าจะสูงกว่าระยะหลังกำหนดวันส่งกลับ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาในขอบเขตต่อไปนี้

1. ประชากร เป็นครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ปฏิบัติราชการในปีการศึกษา 2537 ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

คะแนนความตั้งใจที่วัดจากมาตรวัดความตั้งใจและคะแนนความตั้งใจที่วัดจากการใช้ข้อกระทงคู่ขนาน

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างอาจมีความรู้จริงเกี่ยวกับวิธีตรวจสอบความจริงใจที่ผู้วิจัยนำมาใช้ อาจทำให้ไม่จริงใจในการตอบได้
2. การวัดความจริงใจเป็นการวัดที่ยาก ต้องอาศัยวิธีการวัดทางอ้อมโดยใช้มาตรวัดความเท็จและข้อกระทงคู่ขนาน อาจทำให้เกิดการวัดที่ไม่สมบูรณ์ได้

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. จากแนวคิดและงานวิจัยของการใช้แบบวัด MMPI และ SEI ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการวัดทางจิตวิทยาหรือแบบวัดบุคลิกภาพ อันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ผู้วิจัยถือว่า คะแนนความจริงใจโดยมาตรวัดความเท็จ (Lie scale) สามารถวัดออกมาได้จริง
2. ภารกิจในการทำงานของตัวอย่างใน 2 กลุ่ม ตลอดช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่แตกต่างกัน
3. การบริการไปรษณีย์ ไปยังโรงเรียนแต่ละโรงเรียน มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม หมายถึง สภาวะที่ผู้ตอบตอบแบบสอบถามด้วยการพิจารณา ไตร่ตรอง อย่างรอบคอบ เป็นการตอบตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะวัดความจริงใจในการตอบ ออกมาเป็นคะแนนความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม 2 วิธี คือ

1. คะแนนความจริงใจโดยใช้ข้อกระทงคู่ขนาน หมายถึง คะแนนที่พิจารณาจากคำตอบในข้อกระทงที่สื่อความหมายคล้ายคลึงกัน (ข้อกระทงคู่ขนาน) ถ้าผู้ตอบตอบข้อกระทงคู่ขนานคู่ใดห่างกันไม่เกิน 1 ช่วงระดับ คือ ช่วงระดับ 1-2 , 2-3 , 3-4 , 4-5 และ 5-6 จะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบข้อกระทงคู่ขนานคู่ใดห่างกันเกิน 1 ช่วงระดับ จะได้ 0 คะแนน

2. คะแนนความตั้งใจโดยมาตรวัดความเท็จ หมายถึง คะแนนที่วัดจากมาตรวัดความเท็จ (Lie scale) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีทั้งหมด 10 ข้อ คะแนนเต็ม 60 คะแนน โดยแต่ละข้อ จะให้ผู้ตอบประเมินระดับสภาพความเป็นจริงของตนเอง ว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งมีทั้งหมด 6 ระดับ ผู้ตอบที่เลือกตอบระดับสภาพความเป็นจริง ตรงมากที่สุด ตรงมาก ตรงค่อนข้างมาก ค่อนข้างไม่ตรง ไม่ตรง ไม่ตรงเลย จะได้ 1,2,3,4,5,6 คะแนน ตามลำดับ

การติดตามหลังกำหนดวันส่งกลับ หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ตอบแบบสอบถามหลังกำหนดวันส่งกลับ โดยการใช้จดหมายขอร่องกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ตอบแบบสอบถามกลับคืนมา เนื่องจากผู้วิจัยยังไม่ได้รับแบบสอบถามจากผู้ตอบ และคำตอบนั้นเป็นคำตอบที่จำเป็น ซึ่งผู้วิจัยต้องการอย่างยิ่งโดยติดตามครั้งแรกหลังจากการกำหนดวันส่งกลับ 7 วัน และติดตามครั้งที่ 2 หลังจากการกำหนดวันส่งกลับ 14 วัน

กำหนดวันส่งกลับ หมายถึง วัน เดือน ปี ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้สำหรับให้ผู้ตอบทำการตอบและส่งกลับคืน มีระยะเวลาห่างจากวันที่ส่งแบบสอบถามออกไป 14 วัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้วิธีตรวจสอบความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามที่เหมาะสม
2. ได้ข้อความรู้ที่มาจากข้อมูลเชิงประจักษ์ อันเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ ด้านวิธีวิทยาการวิจัยต่อไป